Oudorper Goud

Een rustige wandeling door de Oudorperhout (1,5 - 2 uur met veel kijkmomenten). De wandeling sluit aan op het wandelnetwerk Noord-Holland bij startpunt 39. (Station Alkmaar Noord) richting 38 en 36.

Inleiding

Midden tussen de bebouwing ligt het oudste poldertje van Noord-Holland. Alleen de katholieke kerk van Oudorp steek prominent boven de bomenranden uit.
Het gebied ligt grofweg tussen de Munnikenweg en de Hoornse Vaart en heeft in heel Nederland zijn gelijke niet. Een relatief klein deel van het gebied ligt aan de zuidwestkant van de oude kasseienweg de "Munnikenweg".

Toen men in de jaren zeventig Alkmaar en Oudorp samenvoegde en de Oudorperpolder bebouwd werd, bleef een deel van het oorspronkelijke weidelandschap open. Dit deel werd ingericht als groengebied. Inmiddels is het een uniek ecologisch kerngebied met zoveel weidevogels dat het veel andere natuurgebieden naar de kroon steekt.

Bij het woord 'hout' denkt men aan een bosrijk gebied, maar de Oudorperhout is een uniek stukje polderland met een prachtig uitzicht op de molens met een steeds veranderend zicht op plassen met rietkragen, poldersloot jes en weilanden, en rijkdom aan vogels en bijzondere vegetaties. Al wandelend kan men er het voortdurend wisselende wolkenspel bewonderen.

der_Oudorpergoud binnenwerk.indd 1 12-11-17 14:1

De wandeling

Vanaf station Alkmaar Noord is het 5 minuten lopen naar de brug over de Hoornse vaart. **(1)**
Deze vaart is ook de boezem van Oudorperpolder en verbindt het Noordhollands Kanaal met het kanaal Omval-Kolhorn.

Bij punt **(1)** op de kaart ziet u rechts van u een rietlandje. Het is een waterrijk moerasgebied met een afwisseling tussen riet en open water. Het gebied dient om het boezemwater te reinigen wanneer met droogte water wordt ingelaten vanuit de Hoornse vaart. Dit noemt men een helofytenfilter. De Oudorperhout heeft sinds 2005 een eigen waterhuishouding met een hoger waterpeil. Dat is van belang voor een goede waterkwaliteit en de leefomgeving van de weidevogels en een gevarieerde flora. In dit rietland, waarin enkele wilgenbosjes zijn te vinden, broeden vaak rietgors en blauwborst en soms baardman.

(1) Links naast het bruggetje staat strijkmolen C, de molen die twee keer is afgebrand, maar weer fraai is

der_Oudorpergoud binnenwerk.indd 2 12-11-17 14:1

Ratelaar langs de waterkant | Foto: Rutger Polder

gerestaureerd. Het is één van de zes oorspronkelijke molens die de polder Oudorp wisten droog te malen. Alleen deze molen heeft nog aan de binnenkant het oorspronkelijke maalwerk en kan worden gebruikt om bij demonstraties water rond te pompen. Bij diverse molens

Blauwborst | Foto: Rob Struyk

staan informatieborden over het wel en wee van de molens. De andere molens zijn in 2016 voorzien van een nieuw rietdek.

der_Oudorpergoud binnenwerk.indd 3 12-11-17 14:1

Als u verder loopt via het paadje langs het water naar punt (2) op de kaart, krijgt u een mooi overzicht over de plas. Regelmatig worden daar zwemmende futen, ganzen- en eendensoorten en knobbelzwanen gezien. In het vroege voorjaar foerageren tureluurs en grutto's tussen het dan nog jonge riet. Vanaf half april zijn de eerste rietzangers terug, en begin mei de kleine karekieten. Hun drukke gezang is dan goed te horen. In de zomer is de brede sloot bedekt met watergentiaan

Watergentiaan | Foto: Rutger Polder

en in de rietzone bloeit er veel gele lis. Op sommige plekken grote boterbloem en wilde bertram. In het niet toegankelijke rietland (het vogelbroedgebied is tussen 15 februari en 15 augustus) broedt soms de roerdomp en baardman. Ook wordt er soms een paartje zomertalingen gezien. In de winter rusten hier regelmatig watersnippen.

der_Oudorpergoud binnenwerk.indd 4 12-11-17 14:1

Krakeend | Foto: Rob Struyk

Vanaf het weilandhek over de brug kunt u een groot deel van het weidevogelgebied overzien. **(3)** Let vooral eens op de slob-, krak- en bergeenden in het voorjaar en de zomer.

De krakeenden broeden in Noord-Holland in steeds grotere aantallen, ook in de Oudorperhout. De wilgenstruwelen en vlieren zijn tijdens de bloei van groot belang voor veel insecten en de hier vaak broedende blauwborst. De bessen van de vlier worden meestal door spreeuwen opgegeten.

Spreeuw | Foto: Rob Struyk

Aan het eind van de zomer, maar ook in de winter is hier een mooi schouwspel te zien. Verzamelvluchten van spreeuwen: in grote groepen komen de vogels aanvliegen en verzamelen zich in de bomen rondom het gebied om vervolgens tijdens de schemering in het riet neer te ploffen. Ze worden vaak belaagd door een sperwer als ze met duizenden tegelijk in de lucht ronddwalen. Door het samenspel van de spreeuwen is dat niet gemakkelijk voor de sperwer.

Foto: Rutger Polder

der_Oudorpergoud binnenwerk.indd 5 12-11-17 14:1

Via het smalle wandelpad lopen we naar het volgende mooie uitzichtpunt **(4)**. Vanaf mei zijn de bermen gekleurd door grote ratelaar en rietorchissen. Ratelaar is een op grassen parasiterende plant, waardoor grassen zich minder kunnen ontwikkelen en klein blijven. Hierdoor krijgen ook andere planten ruimte, wat leidt tot een grotere soortenrijkdom. Al deze bloeiende planten trekken massa's insecten en die zijn weer van groot belang voor de kuikens van de weidevogels die in deze enclave broeden. Dit uitzichtpunt is op zijn mooist in de middag als je de zon in de rug hebt.

Jaarlijks worden nog ruim 7-10 paar grutto's geteld, die jongen proberen groot te brengen. Ook vind je hier meerdere paartjes tureluur, 3-5 paar slobeenden, 12-16 paar kieviten en 2-3 paar scholeksters.

Grutto langs het pad
Foto: Rutger Polder

der_Oudorpergoud binnenwerk.indd 6 12-11-17 14:1

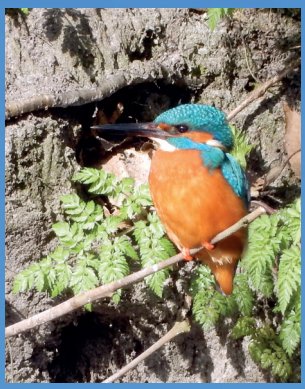

IJsvogel en vroege glazenmaker | Foto's: Rutger Polder

Sinds 2016 heeft ook de ijsvogel in de Oudorperhout een territorium. De luide roep is vaker te horen dan de vogel zichtbaar is. Het weiland aan de rechterkant van de brede sloot is enige jaren geleden afgeplagd en al snel verschenen hier de eerste orchideeën. Nu worden er minimaal twee soorten gevonden. De meest voorkomende is de rietorchis, maar er staan ook veel brede orchis die een maand eerder in bloei komen. Jonge weidevogels vinden hier nog het meeste voedsel. De poel die u kunt zien is een belangrijk paargebied voor rugstreeppadden. De kleine slootjes langs de paden herbergen diverse libellen en waterjuffers. De grote keizerlibel en de vroege glazenmaker vallen het meest op.

der_Oudorpergoud binnenwerk.indd 7 12-11-17 14:1

De rietorchis

Langzaam doorlopend komt u bij de Munnikenweg (Monikkenweg).

(5) Aan de overkant van de Munnikenweg vermoed men een overblijfsel uit de Middeleeuwen. Er waren hier toen twee dwangburchten van Floris V gevestigd. Van hieruit werden de Friezen in bedwang gehouden en verslagen in de veldslag bij Vrone, het huidige Sint Pancras. In 1517 zijn beide burchten verwoest door de bende van Grote Pier.

De plattegrond van de Nieuwburg op het eiland verderop in de route (bij 8) is te zien in de vorm van de hier aangelegde verhoogde paden.
Aan de zuidwestkant van die Munnikenweg zijn voor de bebouwing nog delen van de polder te zien met als bijzonderheid het Zwijnsmeertje waarnaast de Middelburg lag.

We lopen echter een stukje langs de Munnikenweg of over het smalle paadje en planken tussen de grote populieren door, waar mogelijk het Tolhuis heeft gestaan, naar de Skatebaan. **(6)** Hier lopen we in noordelijke richting langs een paar oude wilgen waar bijna jaarlijks een grote bonte specht broedt. De bosjes bieden plek voor zwartkop,

der_Oudorpergoud binnenwerk.indd 8 12-11-17 14:1

Wilde bertram | Foto's: Rutger Polder

braamsluiper, tjiftjaf en fitis, terwijl hier in de schemering vleermuizen foerageren. De brede wespenorchis is hier en daar in de bosjes aan de randen te vinden.

We lopen langs het Nieuwburgpad tot aan het voorlichtingsbord van de stichting Oudorperhout.(7) Hierop is veel leuke informatie over de polder te vinden. Als je dit paadje verder loopt kom je vanzelf weer op de Molenkade uit.
We lopen echter iets terug naar het westen langs de fundamenten van de Nieuwburg. Bij de brug staat een informatiebord met de geschiedenis van de Nieuwburg. (8) Ook hier zijn strategische plekken om naar de weidevogels te kijken. De bermen staan zomers vol met grote ratelaar, wilde bertram, smalle weegbree en rietorchissen.

der_Oudorpergoud binnenwerk.indd 9 12-11-17 14:1

De strijkmolens

In de winter is de Oudorperhout van belang voor doortrekkende en foeragerende vogels. De rietvelden en verscholen plassen bieden plaats aan onder meer wintertalingen, waterral en watersnip.

(9) Een picknicktafel vlak voor het bruggetje nodigt uit om even te zitten. Vanaf hier heeft u een prachtig uitzicht op de rietlanden en de vogels. Vooral in de ochtend met de zon schuin achter je.
Let ook op de exotische nijlganzen, de holenduiven en de kleine kolonie huismussen die vaak bij de molens te vinden zijn.
De aanwezigheid van het volkstuinencomplex “De Zes Wielen” draagt bij aan de diversiteit van het gebied. Hier zijn heggenmus, merel, zanglijster en de winterkoning vaak te horen en te zien.

(10) Via de Molenkade (denk om de fietsers) loopt u weer terug naar de brug over de Hoornse Vaart. U kunt rechts af slaan naar het station, of lopen naar het centrum van Alkmaar via de Frieseweg en de Friesebrug in ongeveer 15 minuten. Een ommetje van 10 minuten langer gaat bij deze brug linksaf via het Zwijnsmeerpad richting Zwijnsmeer. Hier ligt een leuke alternatieve route via een vlonderpad langs het water, of rechtdoor lopen

der_Oudorpergoud binnenwerk.indd 10 12-11-17 14:1

Foto: Rutger Polder

langs het water, waar u een restant van een anti tankwal passeert.

Winterkoning | Foto: Rob Struyk

Uiteindelijk loopt u dan parallel met de Munnikenweg richting centrum. (Van punt 36 naar punt 35). Bij de Gravenweg slaat u rechts af en daarna gelijk naar links om op de Munnikenweg uit te komen. Een andere optie is om rechtdoor te lopen via de groenstrook naar de Schermerweg en de Friesebrug. De toegang tot de binnenstad.

der_Oudorpergoud binnenwerk.indd 11 12-11-17 14:1

Gele lis | Foto: Rutger Polder

der_Oudorpergoud binnenwerk.indd 12 12-11-17 14:1